

Seletuskiri määruse eelnõu „Kohtla-Järve Linnavolikogu 29. veebruari 2016. a määruse nr 101 „Toimetulekutoetuse määramiseks eluasemekulude piirmäärade kehtestamine“ muutmise“ juurde

1. Sissejuhatus

Seoses Kohtla-Järve linnas viimasel ajal tõusnud soojusenergia maksumusega elanikele suurendatakse määrusega „Kohtla-Järve Linnavolikogu 29. veebruari 2016. a määruse nr 101 „Toimetulekutoetuse määramiseks eluasemekulude piirmäärade kehtestamine“ muutmise“ kaugkütte ja soojaveearustusega eluruumi kütmise ja tarbevee soojendamise puhul tarbitud soojusenergia kulu ning kütteks tarbitud soojusenergia maksumuse mittekaugkütte korral (ahi-, gaasi- ja elektriküte) piirmäärad, mida rakendatakse toimetulekutoetuse määramiseks.

Seoses üürituru hindade kasvuga suurendatakse sama määrusega ka eluaseme üürikulu arvestamise maksimaalsed piirmäära toimetulekutoetuse määramisel.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on muuta Kohtla-Järve Linnavolikogu 29. veebruari 2016. a määrust nr 101 „Toimetulekutoetuse määramiseks eluasemekulude piirmäärade kehtestamine“, suurendades kaugkütte ja soojaveearustusega eluruumi kütmise ja tarbevee soojendamise puhul tarbitud soojusenergia kulu ning kütteks tarbitud soojusenergia maksumuse mittekaugkütte korral (ahi-, gaasi- ja elektriküte) piirmäärad, mida rakendatakse toimetulekutoetuse määramiseks. Lisaks suurendatakse toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetava eluaseme üürikulu maksimaalsed piirmäära.

3. Eelnõu sisu

Eelnõu § 1 punktiga 1 suurendatakse toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetava eluaseme üürikulu maksimaalsed piirmäära seniselt 4 eurolt ruutmeetri kohta 6 euroni ruutmeetri kohta.

Üürituru hinnad on võrreldes 2022. aastaga märgatavalt kasvanud. Praeguste pakkumiste põhjal jääb Kohtla-Järve linna üürikorterite hinnatase valdavalt 4,8–5,7 eurot/m². Kehtiv piirmäär (4 eurot/m²) ei kata enam tegelikke üürikulusid. Piirmäära tõstmine 6 euroni/m² aitab tagada, et toimetulekutoetuse taotlejate reaalseid eluasemekulusid arvestatakse õiglasemalt ning toetuse määr vastab elukalliduse kasvule. Muudatus suurendab sotsiaalset õiglust ja toetab vähekindlustatud elanike toimetulekut.

Eelnõu § 1 punktiga 2 suurendatakse toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetavat kaugkütte ja soojaveearustusega eluruumi kütmise ja tarbevee soojendamise puhul tarbitud soojusenergia kulu maksimaalsed määra seniselt 6 eurolt ruutmeetri kohta 8 eurole ruutmeetri kohta.

Eelnõu § 1 punktiga 3 suurendatakse toimetulekutoetuse määramisel arvesse võetavat mittekaugkütte korral (ahi-, gaasi- ja elektriküte) kütteks tarbitud soojusenergia maksumuse maksimaalsed määra samuti seniselt 6 eurolt ruutmeetri kohta 8 eurole

ruutmeetri kohta.

Senised eluasemekulude hüvitamise piirmäärad kehtivad alates 2022. aasta juunist. Sotsiaalhoolekande seaduse § 133 lõike 6 järgi peab kohalik omavalitsus vaatama kehtestatud piirmäärad vähemalt üks kord aastas üle ning vajaduse korral kehtestama uued piirmäärad.

Vahepeelsel ajal on Kukruse ja vähemal määral Oru linnaosas kaugkütte hind tõusnud, Kukrusel märgatavalt. Seetõttu ei ole hetkel kehtiv kaugkütte ja soojaveearustusega eluruumi kütmise ja tarbevee soojendamise puhul tarbitud soojusenergia kulu hüvitamise piirmäär piisav. Sellest lähtuvalt on eelnõu sisu tõsta hüvitamise piirmäär 6 eurolt 8 eurole ruutmeetri kohta.

Lisaks sätestab eelnõu hüvitamise piirmäära tõstmise 6 eurolt 8 eurole ruutmeetri kohta ka kütteks tarbitud soojusenergia maksumuse puhul mittekaugkütte korral, et kohelda võrdselt kaug- ja nn alternatiivküttega majapidamisi.

2022. aastal, mil kehtestati praegune soojusenergia kulu hüvitamise piirmäär, oli Kukruse linnaosa kaugkütte piirhinnaks 78,37 eurot MWh kohta ilma käibemaksuta.

Alates 2025. aasta 1. märtsist on vastavaks Konkurentsiameti kooskõlastatud piirhinnaks 128,89 eurot MWh kohta ilma käibemaksuta, mis teeb koos käibemaksuga 159,82 eurot MWh kohta. Oktoobrist 2024 kuni veebruarini 2025 oli kaugkütte piirhinnaks 102,34 eurot MWh kohta ilma käibemaksuta ehk märtsis tõusis toasooja hind võrreldes veebruariga 25,9%.

Kuna Kukruse elamud on valdavalt vanemad ja väiksemad kui Järve või Ahtme linnaosas ning tarbijate hulk on viimastel aastatel vähenenud, on seal soojakaod suuremad, mis tähendab, et kaugkütte hind ruutmeetri kohta võib uue küttehooaja külmematel kuudel ületada osadel majapidamistel hetkel Kohtla-Järvel hüvitatavat piiri, milleks on 6 eurot ruutmeetri kohta.

Näiteks Kohtla-Järve linn, Paate tn 12 korteriühistus kujunes 2025. aasta jaanuaris kaugkütte hinnaks 4,731 eurot ruutmeetri kohta. Kuna kaugkütte piirhind MWh eest tõusis 25,9%, siis uue tariifi järgi maksaks sama suur soojatarbimine järgmisel küttehooajal juba ca 5,96 eurot ruutmeetri kohta. Antud arvutus ei sisalda aga juulis jõustunud käibemaksumäära tõusu – koos sellega tähendaks sama suur MWh tarbimine juba 6,05 eurot ruutmeetri kohta ehk rohkem kui praegune 6-eurone soojusenergia kulude hüvitamise piirmäär.

Kuna tegemist on Kukruse mõistes suurema korteriühistuga, võib väiksemates, kahe korteriga majades suuremate soojakadude tõttu olla küttekulu ruutmeetri kohta kõrgemgi. See tähendab, et toimetulekutoetuse saajatele ei hüvitata sellises majas kogu tarbitud soojusenergia kulu ruutmeetri kohta.

Võrdluseks: Narvas tõusis 2024. aasta lõpus kaugkütte kooskõlastatud piirhind 124,41 euroni MWh kohta ilma käibemaksuta ehk sisuliselt kehtis Narvas tarbijatele läinud küttehooajal sama kõrge kaugkütte piirhind kui Kukruse elanikele.

Seoses toasooja kallinemisega tõstis Narva linnavolikogu 19. detsembri 2024. a määrusega nr 24 „Narva Linnavolikogu 25.01.2024 määruse nr 1 „Eluasemekulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel“ muutmise“ tagasiulatuvalt

alates 1. detsembrist 2024. a soojusenergia hüvitamise piirmäära kaugküttega elamu või korteri puhul 5 eurolt 8 eurole ruutmeetri kohta.

Ehk sisuliselt samasuguse (tegelikuses veidi väiksema) toasooja hinna puhul nagu Kukrusel hüvitab Narva linn oma elanikele soojusenergia kulu märksa suuremas matus kui Kohtla-Järve (8 eurot ruutmeetri kohta 6 euro asemel).

Samuti tasub mainida, et Narvas langeb toasooja hind uuel küttehooajal 105,04 euro peale MWh kohta ilma käibemaksuta. Sarnane toasooja hind kehtib praegu näiteks Oru linnaosas (99,27 eurot MWh kohta ilma käibemaksuta).

Eelnõuga pakutav piirmäära suurendamine mõjutab ennekõike ainult Kukruse elanikest toimetulekutoetuse saajaid, sest Järve, Ahtme ja Sompal linnaosas on kaugkütte piirhinnaks 62,78 eurot MWh kohta, mis on üks madalamaid kaugküttehindeid Eestis (suurematest keskustest ja maakonnakeskustest on ainus madalama toasooja hinnaga linn Valga, kus piirhinnaks on 59,32 eurot MWh kohta).

Eelnõu **paragrahviga 2** sätestatakse määruse rakendamine alates 1. oktoobrist 2025. a ehk uue küttehooaja algusest.

4. Määruse kehtestamisega seotud majanduslikud kulud

Kuna Sotsiaalkindlustusameti andmete järgi¹ vähenes 2025. aasta esimesel poolaastal võrreldes 2024. aasta esimese poolega toimetulekutoetuse maksmise kulu Kohtla-Järve linnas ca 6% ehk üle 51 000 euro ning iga kuu on taotluste arv olnud madalam kui 2024. aasta samal kuul, saab prognoosida, et toimetulekutoetuse maksmise kulud jätkuvalt vähenevad.

2025. aasta esimesel poolel taotles Kohtla-Järve linnas tervikuna toimetulekutoetust keskmiselt 367 leibkonda kuus, mida on märgatavalt vähem kui 2024. aasta samal perioodil (406 leibkonda kuus).

Kuna Kukruse linnaosas elab (sõltuvalt kasutatud allikast – Statistikaamet vs rahvastikuregister) ainult ca 1,3–1,4% Kohtla-Järve elanikest, mõjutab soojuseks tarbitud kulu hüvitamise piirmäära tõstmine ainult üksikuid toimetulekutoetuse saajaid. Seetõttu ei ole eelnõuga pakutavast muudatusest tingitud lisakulu märkimisväärselt suur.

Eelnõu § 1 punktides 2 ja 3 tehtavad muudatused mõjutavad toimetulekutoetuse maksmist ainult küttehooajal, mitte kõigil kuudel.

Samuti makstakse toimetulekutoetust riigieelarvest eraldatud vahenditest, mitte linna omavahenditest, ning toetuse maksmise kulu prognoositust suurema tõusu puhul (mida pole alust prognoosida, sest seni on kulu langenud), saaks linn taotleda riigieelarvest lisavahendeid.

5. Määruse mõju

Eelnõul on positiivne mõju toimetulekutoetuse saajatele Kohtla-Järve linnas, eeskätt

¹ <https://sotsiaalkindlustusamet.ee/asutus-uudised-ja-kontakt/praktiline-teave/statistika#sotsiaalkaitse-stati>

Kukruse linnaosa vähekindlustatud leibkondadele.

6. Eelnõu terminoloogia

Eelnõu ei sisalda uusi ega vähetuntud termineid.

7. Rakendusaktid

Eelnõu rakendamiseks ei ole vaja kehtestada uusi ega muuta olemasolevaid rakendusakte.

8. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras ehk kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.